

TAMLAMALAR

Türkçede tamlamalar, isim tamlamaları ve sıfat tamlamaları olarak ikiye ayrılır. İsim tamlamaları ise kendi arasında üçe ayrılır.

Tamlamalar ile ilgili özellikler

1. *Tamlamalar tamlayan ve tamlanan olmak üzere iki unsurdan oluşur:*

evin
tamlayan

yolu
tamlanan

yemyeşil
tamlayan

orman
tamlanan

Görüldüğü gibi bir tamlamanın ilk unsuruna tamlayan, ikinci unsuruna ise tamlanan denilmektedir.

2. İsim tamlamaları isimlerden oluşur. Sıfat tamlamaları ise isim ve sıfattan oluşur.

yolun başlangıcı (isim tamlaması)
isim isim

sarı yaprak (sıfat tamlaması)
sıfat isim

TYT | TAMLAMALAR KONU ANLATIMI

Not: Bir unsuru zamir olan belirtili isim tamlamalarında ilgi eki yerine ayrılma hâli eki ilgi eki işlevinde kullanılabilir:

evlerden biri (evlerin biri)

Not: Bazen belirtili isim tamlamalarının tamlayan kısmı bulunmaz. Böyle tamlamalara **tamlayanı düşmüş isim tamlaması** denir. Bu durumda, iyelik eki alan isimden önce *benim, bizim, senin, sizin, onun, onların* ve *kendi(si)* kelimeleri getirilebilir:

(Onun) *Aklı* bir karış havada.

(Bizim) *Kapımızı* herkese açtık.

TYT | TAMLAMALAR KONU ANLATIMI

O kadar çok çalışıyorsun ki hiç tükenmeyen (**senin**) *azmine* hayranım.

Not: Birçok TYT kaynağında, tamlayanı düşmüş isim tamlaması özel olarak sorulmadığında, tamlama olarak dikkate alınmamaktadır.

Belirtisiz isim tamlaması: İlgili eki yani tamlayan eki kullanılmadan yapılan isim tamlamalarıdır:

araba**nın** lastiği
iyelik eki

evi**nin** boya(s)ı
iyelik eki

Not: Yukarıdaki ek çıkarılması suretiyle yapılan sağlamanın istisnası zamirlerle yapılan tamlamalardır. Bu tamlamalarda iyelik ekleri düşebilir. Yani tamlama *sizin evinizde* yerine *sizin evde* biçiminde iyelik eki düşürülerek de kurulabilir. Kimilerine göre ise böyle bir durum yoktur, çünkü bu tarz bir kullanım anlatım bozukluğudur.

TYT | TAMLAMALAR KONU ANLATIMI

Zincirleme isim tamlaması: İkiden fazla ismin bir araya gelmesiyle oluşan tamlamalardır:

evin duvarının rengi

kapı kolunun dayanıklılığı

soba borusunun içi

Not: Bazen isim tamlamalarının arasına sıfat, zarf vb. kelimeler girebilir. Bu durumda zincirleme isim tamlamasından bahsedilemez.

okulun çok başarılı öğrencileri
zarf sıfat

isim tamlaması

TYT | TAMLAMALAR KONU ANLATIMI

3. İsim tamlamalarının ikinci unsuru yani tamlanan mutlaka iyelik eki alır. Bu eki tamlamadan çıkardığınızda tamlamanın yapısı bozulur. Sıfat tamlamalarında ise ikinci unsura gelen ekler çıkarılsa da tamlamanın anlamı bozulmaz.

yolun tozu (~~yolun tozu~~ denilemeyeceği için bu bir isim tamlamasıdır.)

el işi (~~el işi~~ denilemeyeceği için bu bir isim tamlamasıdır.)

Aşağıdaki örneklerde çekim eklerini çıkarsanız da tamlamanın yapısı bozulmaz. Yani bu tamlamalar **sıfat tamlamasıdır**.

kırmızı bavullarımız (~~kırmızı bavullarımız~~)

yöresel yiyecekleri (~~yöresel yiyecekleri~~)

TYT | TAMLAMALAR KONU ANLATIMI

4. Sıfat yapan ki isimlere geldiğinde sıfat tamlamaları yapar.

aşağıdaki soru

evdeki hesap

5. İsim tamlamalarında bazen tamlayan ve tamlanan yer değiştirebilir:

Güneşi batıyor sessiz **akşamlarımın**.

(**Tamlamanın aslı:** akşamlarımın güneşi)

6. Sıfat-fiillerin görevlerinden biri de sıfat tamlaması yapmaktır:

ağlayan kaya, bitmemiş dert, yanar dağ vb.

TYT | TAMLAMALAR KONUSU ANLATIMI

7. Her ne kadar sıfat tamlamaları fiilimsilerle yapılabilsede isim tamlamaları ÖSYM'ye göre fiilimsilerle - kalıplaşma olmadığı müddetçe- yapılmaz: günün bitmediği (dakika)

Bu örnekte bir isim tamlamasının tüm ögeleri vardır. Yani ilgi eki ve iyelik eki mevcuttur. Ancak tamlanan fiilimsiden oluştuğu için isim tamlaması kabul edilmez.

8. *Her ne kadar bir nesnenin neyden yapıldığını bildiren kelimelere takısız ad tamlaması demek gibi bir alışkanlık olsa da ÖSYM takısız ad tamlamalarını kabul etmez. Bu tamlamaları da sıfat tamlaması içerisinde değerlendirir:*

metal merdiven

sudan sebep

ahşap ev

Yukarıdaki tamlamalarda yer alan metal ve ahşap gibi isimler tamlama içerisinde sıfat görevinde kullanılmaktadır.

TYT | TAMLAMALAR KONU ANLATIMI

9. Türkçede tamlamalar birçok farklı durumda kullanılabilir. Örneğin:

Hem tamlayanı hem de tamlananı nitelenen ad tamlaması:

Yeşil **evin** kırmızı **penceresi** vb.

Tamlayanı belirtilen tamlananı nitelenen isim tamlaması:

Bir **günün** acı **isteği** vb.
belirtme sıfatı tamlayan niteleme sıfatı tamlanan

Tamlananı nitelenen ad tamlaması:

Köşkün lezzetli **yemekleri** vb.
tamlayan niteleme sıfatı tamlanan

TYT | TAMLAMALAR KONU ANLATIMI

Tamlananı düşmüş sıfat tamlaması (adlaşmış sıfat)

sıcaklar (sıcak ~~hava~~lar)

Arasına birden fazla sözcük türü girmiş isim tamlaması

günün çok acı **haberleri**
üstünlük zarfı sıfat

Edat yardımıyla kurulmuş sıfat tamlaması

buz gibi su
edat

TYT | TAMLAMALAR KONU ANLATIMI

Tamlayanı isim tamlaması olan sıfat tamlaması

sıfat grubu/tamlayan
belirtisiz isim tamlaması

Zamirlerden oluşan isim tamlaması

Onlardan biri, bizden başkası vb.

Bu konu anlatımı Ensar KILIÇ tarafından ortaöğretim kazanımlarına uygun olarak hazırlanmıştır. Her hakkı saklıdır, hiçbir şekilde farklı bir ortamda, yayında, sitede kullanılamaz.